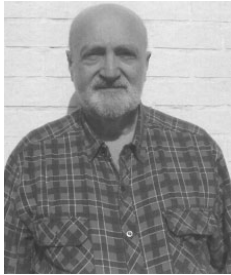

METRONOM '70
Cornel CHIRIAC în documentele Securității

Mircea Udrescu s-a născut la 25 august 1942 în Pitești.

A absolvit Facultatea de Biologie a Universității din București în anul 1969. Din același an și până în 1990 a fost cercetător științific la Institutul de antropologie „Fr. I. Rainer” din București.

Din anul 1991, își continuă cariera de arheozoolog și de paleontolog în Belgia, succesiv la Universitatea din Liège, la Muzeul regal al Africii centrale de la Tervuren și la Muzeul regal de Științe naturale din Bruxelles.

De același autor:

- *Pagini despre Cornel Chiriac*, Editura Universitară, București, 2008.
- *Metronom '69, o emisiune de Cornel Chiriac*, Editura Universitară, București, 2010.
- *Dialogues croisés / Dialoguri încrucișate*, coautor Michel Masé, Editura Universitară, București, 2012.
- *Un strigăt în pustiu / Un cri dans la désert*, Editura Universitară, București, 2014.

Mircea UDRESCU

METRONOM '70
Cornel CHIRIAC în documentele Securității

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2015

Colecția ISTORIE ȘI ȘTIINȚE POLITICE

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta I: Aude Van Driessche, Bruxelles

Coperta IV: Cornel Chiriac în studiourile Europei Libere, München

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

UDRESCU, MIRCEA

Metronom '70 : Cornel Chiriac în documentele Securității /

Mircea Udrescu. - București : Editura Universitară, 2015

Bibliogr.

Index

ISBN 978-606-28-0094-9

654

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062800949

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate autorului

Copyright © 2015

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

Cuprins	5
Prefață	7
Din partea autorului	9
I. Nelu sau Cornel Chiriac	11
II. Scurtă incursiune în ambianța acelor ani	16
III. Lungul șir al hobby-urilor lui Cornel	21
* Cornel – „compozitor” și baterist	21
* Cornel – actor de teatru	22
* Cornel – „artist plastic”	25
* Cornel – „fotograf”	27
* Cornel – „filatelist”	28
* Cornel – „poet”	29
IV. Perioadele lui Cornel:	34
* „Satisfacție”	34
* „Să fim groțești”	36
* „Bizar”	37
* Cornel „rebel”	39
V. Jazzul este viața noastră sau „ <i>Unora le place jazzul</i> ”	44
VI. „ <i>Une voix du Kloakăn</i> ” și „ <i>Jazz-Cool</i> ”: povestea unei reviste manuscrise și neclandestină	63
VII. Clubul de jazz de la Casa Studenților din București	93
VIII. Sursa „F”: călătorie prin corespondența interceptată	97
IX. Agenții și notele lor informative: „ <i>Turnătorii</i> ”	114
X. Dosarul personal al agentului <i>Nelu</i>	143

XI.	Radio București 98,3 FM: „ <i>Să-l redescoperim pe Cornel Chiriac</i> ”, o emisiune de Sorin Mihai Savin	152
XII.	Presupuneri și certitudini legate de asasinarea lui Cornel Chiriac	160
XIII.	Origina numelui emisiunii „Metronom”	167
XIV.	Legende despre Cornel Chiriac	170
XV.	Angajarea lui Cornel Chiriac la Radio și nu numai	175
XVI.	Interviu cu Gerlinde Schuster (Linda), logodnica lui Cornel ..	181
XVII.	Interviu cu Florina, cumnata lui Cornel Chiriac	195
XVIII.	Conversație imaginară cu Cornel Chiriac	198
XIX.	Oameni pe care i-am cunoscut	205
	* Janci Körössy	205
	* Marius <i>Șimi</i> Popp	209
	* Cristian <i>Mac</i> Colan	210
	* Johnny Răducanu	217
	Epilog	221
	Mărturii	225
	Index de nume	230

Prefață

În septembrie 2014, la București a concertat Plastic People Of The Universe, grupul rock praghez legat de Vaclav Havel și Charta '77, iar peste o lună se filma la TVR 2 o ediție a emisiunii „Mistere și conspirații” dedicată lui Cornel Chiriac. Două ecouri ale muzicii cu mesaj anticomunist din anii de demult. Coincidența a făcut ca între cele două evenimente să mă întâlnesc cu Mircea Udrescu, pentru a scrie aceste rânduri. La rândul meu realizasem, cu 14 ani în urmă, prima mea emisiune documentară „Remix” despre Cornel Chiriac pentru TVR 2, deloc ușor, întrucât personajul era încă scufundat în underground.

Cornel Chiriac, unul dintre personajele unice și irepetabile ale României, a marcat fără îndoială istoria noastră recentă. Ca redactor muzical la Radio București, el a contribuit la promovarea muzicii generic intitulate tinere (jazz, apoi rock), transmițând – atunci când politica regimului comunist nu o permitea decât între limite strâmte – evenimente muzicale, inclusiv din lumea liberă. Mai mult, Cornel Chiriac a ajutat muzicienii români, cum și cât a putut, să se informeze – vezi samizdatele „Jazz-Cool”, articolele publicate în țară sau în străinătate – și i-a promovat pe toate căile posibile (Radio București, clubul de jazz de la Casa Studenților...). Când nu a mai putut-o face în țară, s-a refugiat în Germania, de unde și-a continuat misiunea - de astă dată fără constrângeri – de la microfonul postului de radio „Europa Liberă”. În scurt timp, Cornel Chiriac a devenit nu numai un comentator avizat al muzicii tinere pentru o lume întreagă, ci și un adevărat simbol al ideii de libertate, într-o luptă asumată pe față cu regimul comunist. Traiectul său, retrospectiv vorbind, se confunda încă din timpul vieții cu legenda. A fi nu numai contemporan ci și în legătură (uneori de prietenie strânsă) cu

personalități române, dar și internaționale (de la Mihail Andricu, George Bălan și Janci Korossy la Willis Conover și Noël Bernard – aveți câteva episoade de kinogramă) îi conferă astăzi o aură de guru, pe care serviciile Securității nu aveau cum s-o treacă cu vederea sau s-o tolereze.

Aflat la a treia carte despre Cornel Chiriac, bunul său prieten din copilărie Mircea Udrescu continuă recuperarea, retrocedarea și clarificarea „vieții și operei” acestuia. De astă dată dintr-o altă perspectivă, aceea a documentelor Securității aflate în arhiva CNSAS. În spiritul altor lucrări de gen, este dezvăluită mașinăria de urmărire, de interceptare și de înrăurire folosită de Securitate. Cartea are accente uneori dure, alteori de-a dreptul rizibile, după cum fiecare om angajat în sistem „sfințea locul”. Am convingerea ca nu au putut fi cercetate toate documentele referitoare la Cornel Chiriac; probabil că unele dintre ele sunt încă secrete.

Datorită acestui volum, acum știm mai multe despre cum a apărut celebra emisiune „Metronom” realizată de Cornel Chiriac și Geo Limbășanu, despre plecarea din țară a lui Cornel.... Nu apar deconspirate numele agenților „turnători”, personal nici nu mă interesează, așa cum nu l-au preocupat nici pe autor. De apreciat munca impresionantă de consultare a documentelor, de decriptare și de interpretare a acestora, de refacere a unui puzzle a cărui imagine finală, chiar dacă nu se cunoaște încă în întregime, continuă să se înfripe, să transpară.

Fanii vor fi mulțumiți să afle mai multe despre Cornel Chiriac omul – boem, adulat de atâta lume, cu pasiuni, excесе, introvertiri. Este reînviată societatea culturală a Bucureștiului anilor ’60–’70, totul într-un balans inedit de oralitate și documente seci (uneori cu umorul aferent – să-i spunem negru sau trist?), culminând cu dosarul de informator al lui Chiriac: o încercare (supusă eșecului din start) de a-i strâmba imaginea de conștiință lucidă, protestatară la adresa regimului. Din păcate, după patru decenii asasinarea sa rămâne încă o enigmă.

Altfel, perioada rock, atât de bogată în emisiuni și ascultători, rămâne tributară în carte. Este însă de apreciat completarea unor capitole din volumele anterioare; cum distribuția cărților a fost limitată, reiterarea lor mă bucură în egală măsură, oferind informații necesare atât vechilor săi fani împrăștiați în lume, cât și tinerilor de astăzi, rătăciți în noianul mediatic.

Iar prin această nouă carte a lui Mircea Udrescu, acel copil teribil din umbra muzicii, Cornel Chiriac, se ivește, din nou, în lumină.

Doru Ionescu, jurnalist TVR

Din partea autorului

Această carte încheie seria celor pe care le-am consacrat lui Cornel Chiriac. Ea este în mare parte diferită de celelalte; au fost reluate numai anumite pasaje sau capitolele indispensabile pentru o mai corectă înțelegere a « filmului » vieții lui Cornel.

Unele dintre întrebările pe care le pusesem în cărțile precedente « *Pagini despre Cornel Chiriac* » și « *Metronom, o emisiune de Cornel Chiriac* » și-au găsit între timp răspuns; s-au corectat apoi câteva *legende* care au circulat și care mai circulă încă pe seama lui Cornel. Într-un cuvânt, ne-am apropiat mai mult de adevăr. Sunt fericit că una dintre propunerile făcute în cea de a doua carte s-a realizat: a fost atribuit numele de Cornel Chiriac unei străzi din orașul Pitești, orașul copilăriei și adolescenței noastre.

Cartea este mai completă datorită faptului că am avut șansa de a consulta dosarele întocmite de fosta Securitate pe numele lui Cornel Chiriac. În ciuda scârbei profunde, nu vă ascund satisfacția personală pe care am încercat-o « răsfoind » cele peste 1 000 de pagini manuscrise, dactilografiate sau microfilmate: amintirile mele despre ce am trăit împreună cu Cornel într-o anumită perioadă a vieții noastre și pe care le-am notat în primele două cărți s-au dovedit, în imensa lor majoritate, exacte. Memoria minții și a sufletului nu mi-au jucat feste. Mai mult chiar, mi-am dat seama că amintirile-mi sunt adesea mult mai exacte chiar decât dosarele Securității, instituție despre care se spunea că știa chiar și ceea ce gândeau oamenii. Pot afirma astăzi – *horribile dictus* – că dosarele Securității au folosit într-un fel la ceva.

Ca părtaș direct al întâmplărilor, « sarcina » de a decripta și de a prezenta cititorilor spicuri din aceste Dosare nu mi-a pus nicio problemă.

De altfel, ar fi fost dificil ca un eventual cercetător să « descifreze » corect peste ani dosarele întocmite de fosta Securitate pe numele lui Cornel Chiriac.

* * *

Aduc mulțumirile mele cele mai sincere tuturor celor care m-au ajutat și m-au încurajat în această « cercetare » a unui adevăr atât de fragil. Bunul meu prieten Măiță Chirițescu, care mi-a spus în felul lui foarte direct: « *nu-i lăsa mă să-l murdărească cu căcat pe Nelu (Cornel – n.a.) după ce l-au și omorât* », chiar dacă nu știu la cine făcea aluzie. Lui Liviu Tofan, directorul IRIR; discuțiile cu el m-au ajutat în sarcina pe care mi-am asumat-o de a descifra Dosarele alcătuite de fosta Securitate pe numele lui Cornel; tot el mi-a sugerat să vorbesc neapărat și despre *Dosarul de colaborator al agentului Nelu*, căci altfel aş fi lăsat în urma mea o sursă de murdărire a lui Cornel. Toată grațitudinea mea doamnei Cristina Anisescu, șef serviciu cercetare la CNSAS, care s-a arătat deosebit de eficace în atestarea mea ca cercetător pe tema « *Cornel Chiriac « Metronom », anii 1962 – 1975* ». Lui Jean Dumitrașcu, directorul filarmonicii din Pitești, sufletul acțiunii de atribuire a numelui de Cornel Chiriac unei străzi din Pitești. La aceștia îi adaug pe toți cei cu care am discutat despre carte în toată această perioadă și care m-au încurajat, fiecare în felul său.

I. Nelu sau Cornel Chiriac

În catalogul clasei I A a Liceului de băieți din Pitești – devenit, mai apoi, Liceul „Nicolae Bălcescu” – Cornel era trecut cu numele de Chiriac Ion. În catalogul care s-a strigat cu ocazia a 40 de ani de la absolvirea liceului, în anul 2000, el figurează sub același nume: Chiriac Ion.

Colegii și prietenii îi ziceau simplu: Nelu. În toată această perioadă, n-am auzit pe nimeni din familia lui spunându-i altfel decât Nelu; de prin clasa a V-a, începusem să petrec din ce în ce mai mult timp acasă la el. Mare mi-a fost surpriza când, după absolvirea liceului, a început să semneze scrisorile pe care mi le trimitea: Cornel. Nu-mi amintesc explicația pe care mi-a dat-o atunci și nici nu cred să fi insistat să aflu motivația ei. Așa era el, „clac”: *așa vreau eu acum, așa fac!* Un lucru îmi este clar astăzi: avea două prenume în certificatul de naștere, deci și în buletin, căci, după cum mi-a confirmat Florina, cumnata sa, în singurul act al lui Cornel pe care-l mai are – diploma sa de bacalaureat – este trecut cu prenumele Ionel Corneliu. Nu m-a interesat să aflu geneza acestei schimbări sau opțiuni; mai târziu, mi-am dat seama că și asta făcea parte din personalitatea sa, ori, mai exact, din personajul Cornel Chiriac.

De pe la sfârșitul liceului datează și pseudonimele pe care ni le-am „inventat”, după lungi discuții polemice: Konny „*Sing*” Quirque – pentru Cornel și Myke „*Bop*” Klyke – pentru mine. Alegerea acestor pseudonime a fost legată atât de necesitatea semnării contribuțiilor din revista noastră „*Jazz-Cool*”, cât și de dorința de a ne identifica cu idoli noștri de atunci: marii instrumentiști de jazz. Mulți dintre ei aveau intercalat între nume și prenume „ceva” care-i singulariza, care-i definea până la un punct: Charlie „*Bird*” Parker, Louis „*Satchmo*” Armstrong, Julian „*Cannonball*” Aderley.

Atașamentul nostru față de aceste pseudonime, precum și un spirit de sacrificiu nutrit de lunga și profunda prietenie care ne-a legat m-au salvat de la o anchetă a Securității, în anul 1964, declanșată de descoperirea revistei noastre manuscrise „*Jazz-Cool*”. Dar asta este o istorie despre care voi relata într-un alt capitol.

Eram foarte mândri de noile identități și am început să le folosim curent în corespondența dintre noi. De altfel, unele dintre desenele lui Cornel, reproduse în această carte, sunt semnate simplu: *Quirque*. Un veritabil pseudonim de artist!

După terminarea liceului lucrurile încep să se limpezească: în scrisorile pe care mi le trimitea, punea cu regularitate – la expeditor – Cornel „*Sing*” Chiriac sau, simplu „*Sing*”, iar mie mi se adresa cu Mike „*Bop*”, Mircea, Mike sau „*Bop*”, cum îi venea mai la îndemână în acel moment. Ortografierea lui Myke se simplificase, devenise Mike, așa precum Konny se schimba uneori în Conny, iar „*sing*” și „*bop*” încep să fie scrise uneori cu literă mică. Jocul devenise serios: astfel, articolul său publicat în revista poloneză „*Jazz*” a fost semnat Cornel „*Sing*” Chiriac. În fine, de câte ori frații mei mă întrebau despre Cornel, ei apelau în mod natural la pseudonim: „*Ce mai știi de Conny „Sing” Quirque?*” Nu îmi aduc aminte ca frații mei să-l fi numit altfel pe Cornel decât cu pseudonimul său.

Aș dori să amintesc aici și porecla sa, achiziționată, ca a multora dintre noi, în clasa întâi primară: *Ciocan*. I se datora faptului că avea capul țuguiat, dolicocefal; bucuria noastră cea mai mare era să-l păcălim, dându-i cu palma „la ciocan”, atunci când nu era atent. La această poreclă s-a adăugat, puțin mai târziu, și aceea de *Spanac*. Ea s-a impus în mod firesc, atunci când a venit la școală cu un costum nou, de culoarea spanacului. „Nașul” a fost celălalt Chiriac, Victor¹, iar de atunci Cornel n-a mai scăpat de ea.

Pușini dintre noi au reușit, de altfel, să se sustragă spiritului ascuțit, adesea crud al colegilor. Bunul meu prieten și vecin, celălalt Chiriac, Victor, era poreclit *Ofică* sau, simplu, *Of*: era bolnăvicios și cam cocoloșit de mama lui; Pandelică Pavel – *Pandechiorul*, căci avea un ochi de sticlă; Diaconeasa Ion – *Cârlionț* sau, mai simplu, *Câr*; Dragomir Mihai – *Pipușul*; Vișineanu Anghel – *Vișină*; Bebe Șerbănescu – *Arlici-Pârlici-Picior de lemn*;

¹ Chiriac Victor, celălalt Chiriac al clasei, a fost coleg cu mine și cu Cornel din școala primară și până la terminarea liceului. Între cei doi Chiriac nu este nicio legătură de rudenie: o simplă coincidență de nume, așa precum existau în aceeași clasă mai mulți Ionescu sau Popescu.

Venera Nicolescu – *Grivița mișcătoare*; Tărăbușă Florin – *Suflețel*; Romică Sevaciuc – *Ciorbă*; Racoviță Dan – *Dabe*, Costel Parii – *Maliușca*, Ciucă Gheorghe – *Ciucălăul*, Bradu Gheorghe – *Iolka*, Iordănescu Silvian – *Țalvică*, iar lista e nesfârșită. Porecla mea a fost *Barbă* sau *Bărbiță*, cum mă alinta Victor, de la faptul că tata era preot și, deci, se presupunea că purta barbă.

Nr. crt.	Numele și prenumele	Ocupația, adresa, telefonul, alte observații
0	1	2
1	Anghel I. Ioana	
2	Bododea Ș. Elena	
3	Bordeianu A. Gabriela	
4	Bulf I. Elena	
5	Burtescu R. Sonia	
6	Busuioc G. Silvia	
7	Chiriac M. Ion	
8	Chiriac I. Victor	
9	Chiriță I. Tudorina	
10	Chivu I. Cecilia	
11	Cârciumărescu N. Aurelia	
12	Constantin S. Lucia	
13	Constantinescu Violeta	
14	Creangă N. Alexandru	
15	Florescu I. Gheorghe	
16	Giuglan I. Florica	
17	Joița Z. Maria	
18	Marinescu G. Nicolae	
19	Mondiru C. Florea	
20	Moraru N. Claudia	
21	Mosoia C. Constantin	
22	Nicolescu N. Venera	
23	Oprea I. George	
24	Oprescu F. Cornelia	
25	Polimeriade R. Tatiana	

26	Popescu G. Clementa	
27	Popescu I. Gabriela	
28	Popescu N. Viorica	
29	Sălceanu E. Stelian	
30	Silescu R. Florin	
31	Staicu I. Filofteia	
32	Stănescu G. Gabriela	
33	Stoian I. Gheorghe	
34	Teodorescu G. Paulina	
35	Teodoroiu B. Elena	
36	Turcu G. Gheorghe	
37	Udrescu Mircea	
38	Uță I. Lidia	
39	Vărășcanu M. Maria	
40	Vișinescu A. Anghel	
41	Zamfirescu T. Paul	

Profesori

1. Bădescu Marin – Limba și literatura română
2. Grigorescu Nicolae – Istorie
3. Vlad Nicolae – Socialism științific
4. Budan Filofteia – Psihologie + Logică
5. Chicu Raisa – Limba rusă
6. Stoenescu Silvia – Limba franceză
7. Popescu Teodor – Limba latină
8. Șerbănescu M. – Matematică
9. Priboescu Alexandru – Fizică
10. Plângau Eleonora – Chimie
11. Păuna Titus – Științele naturii + Geologie
12. Stănciulescu – Lucrări practice
13. Mircea Florian – Lucrări practice
14. Beșoiu Ion – Geografie
15. Manu Petre – Desen
16. Târcoveanu Cecilia – Educație fizică
17. Defta Ion – Educație fizică

Catalogul clasei a XI-a E de la Liceul „I. C. Brătianu” din Pitești, strigat în anul 2000 cu ocazia a 40 de ani de la terminarea liceului.

Ch. 831962

Dragii Mike „Bop”

Scorta atât de neîmpăcată și neîncredătoare care
 mi-a chinat și m-a aruncat și în acest câmp de forță.
 La insistențele bătrânului am vorbit apoi la insistența
 unde se vor da un examen la (nota „bună!”)
 Institutul Pedagogic de 3 ani. Bine știels că nu vor
 reuși: pentru 10 lei sunt puțe să de candidați.
 Oai la filologie erau 2 1/2 peatru un loc...
 tot n-am reușit.

Am fine mișcarea noastră și la iarna
 anului am stricat o plimbare la Căminuț, cu
 toate ca vremea e deorlit de rea (ca iarna
 de la mare!)

De-am întâlnit și în fațetele lui, aproape
 asistent aici. E rănit în oală. În fine nu e
 prea multumit. Ită tot la Rovina. E m
 priunt pe tine că nu-i scii.

Am dar mă mi amăgesc încă. Sunt
 hotărât să nu ston aici chiar dacă reușc.
 Bori nu mi pot muta la Pitești sau ce
 miștă or fi - la București, renunt la suta
 afocera, căci iarna e îngrozitor să stoi aici (Risic
 să nu pot veni acasă nică în vacanța de iarnă, căci
 decobici linia Buc.-Cluj. se în pășește și se între-
 rupe circulația feroviarilor.)

Am schimbat beau gin de cuprino deține
 într-un primul scris. Nu ve-au dat nimic, dar
 mi-am găsit o goadă în 10 lei pe vapo (o avere)
 Ave! Hello! Aștepta vesti de la mare - sigur, sunt

Scrisoarea lui Cornel din 8 octombrie 1962 în care îmi vorbește despre examenul de admitere la Institutul Pedagogic din Constanța.

De remarcat că mi se adresează cu pseudonimul Mike «Bop».

II. Scurtă incursiune în ambianța acelor ani

Cornel a făcut parte dintre cei cu „origină sănătoasă”. Chiar dacă provenea dintr-o familie de intelectuali, (părinții săi erau învățători), faptul că tatăl lui ajunsese redactor la cotidianul regional „*Secera și Ciocanul*” precum și membru în Consiliul județean PCR a reprezentat un „plus” față de ceilalți fii de intelectuali: s-a simțit, oarecum, mai ocrotit, n-a avut inhibiții de niciun fel și, mai ales, n-a avut niciodată probleme materiale. Și asta într-o perioadă în care privațiunea era cvasi-generală: pâinea pe cartelă, îmbrăcămintea și încălțăminte pe puncte, halvaua, zahărul, franzela, bomboanele, ciocolata și uleiul dobândite cu cozi interminabile, „gazul” sau petrolul lampant, buteliile de aragaz și câte altele, pe care le-am uitat sau de care nici nu mai vreau să-mi amintesc.

Pe de altă parte, în ciuda originii sale sănătoase, Cornel n-a putut beneficia de intrarea la Facultate cu celebra „*Bursă de Sfat Popular*”. Pentru cei care au uitat această perioadă neagră a regimului comunist, deschid o mică paranteză. Între anii 1959–1961 a funcționat sistemul de admitere la facultate cu pomenitele burse. În ce consta așa-zisul sistem? Cei care aveau „origină sănătoasă” – fii de muncitori, de țărani săraci, colectiviști etc. – făceau un contract cu Sfatul Popular Regional, în baza căruia se angajau să lucreze în regiunea respectivă un număr de ani la postul la care vor fi repartizați după terminarea facultății; în schimb, aveau asigurată intrarea la facultate, cazarea gratuită în cămin și cartela de masă la cantina studentescă.

Examenul de admitere la facultate era, în mod oficial, același atât pentru cei cu burse de Sfat Popular, cât și pentru muritorii de rând. Diferența era că primii candidau în sistemul „omul și locul”, iar exigența era minimă, ca să

nu spun inexistentă. La fiecare facultate, 75% din locurile scoase la concurs erau rezervate celor cu bursă de Sfat Popular, restul de 25% rămânând pentru ceilalți. Clasamentul pentru ultimii se făcea în funcție de media obținută și, mai ales, în funcție de categoria socială în care candidatul era încadrat în urma examinării dosarului de cadre, care te acompania pe toată durata examenului de admitere și, în general, în toate demersurile către autoritățile vremii. Se cuvine făcută aici o alta paranteză mai lungă. *Serviciul de cadre*, sinonim până la un punct cu *Serviciul resurse umane* actual, a fost una dintre cele mai temute „invenții” ale regimului comunist. Acolo se păstrau *Dosarele de cadre* ale fiecărui salariat în care figurau datele sale personale, precum și tot felul de informații culese de la „binevoitori”. Primul contact cu *Serviciul de cadre* consta în completarea unui chestionar monumental și care permitea obținerea de date despre fiecare membru al familiei: frați, surori, părinți, bunici, mătuși, unchi. Pentru fiecare dintre ei se repetau aceleași întrebări: ce-a fost înainte de 1944 și după, ce politică a făcut înainte și după, ce condamnări politice și penale a avut etc. etc. Pentru fiecare perioadă din viața ta (școala primară, liceu, loc de muncă anterior) trebuia să furnizezi două-trei nume de persoane care te cunoșteau și care puteau da „referințe” despre tine. Personalul de la *Cadre* verifica pe teren exactitatea declarațiilor făcute; acompaniați de sectorist (milițianul responsabil de stradă sau de cartier), „cadriștii” luau declarații de la cei care te cunoșteau, precum și de la vecini cu privire la comportamentul tău și al membrilor familiei etc. Așa se constituia *Dosarul de cadre* al fiecărei persoane; el te însoțea peste tot, ori de câte ori îți schimbai locul de muncă. Chemarea la *Cadre* sau, mai târziu, la *Serviciul personal* reprezenta un stres enorm: ce-au mai găsit, ce-au mai putut inventa!

Orice inexactitate sau omisiune descoperită determina exmatricularea din facultate sau darea afară din serviciu. Îmi amintesc cum *Bătrânul* Urcan, un coleg de la Facultatea de Medicină Veterinară din Cluj – eram în anul întâi – a fost chemat la *Cadre* la Rectorat, unde i s-a anunțat că fusese exmatriculat din facultate: „uitase” să declare că fusese anchetat în anul 1956, cu ocazia evenimentelor din Ungaria. Asta se petrecea în decembrie 1962. Nici nu mi-ar fi trecut prin minte să fac această lungă paranteză de aducere aminte dacă o bună prietenă din generația mea nu m-ar fi întrebat, candid, după ce a citit manuscrisul: „*dar ce e aia serviciul de cadre, că nu am auzit niciodată despre așa ceva?!*”

Din câte îmi amintesc, „categoriile sociale” ale epocii erau următoarele: 1. muncitori și țărani săraci colectivști; 2. funcționari (profesori, învățători, ingineri, doctori, etc.); 3. avocați, preoți, țărani mijlocași necolektivizați; 4. mici meseriași, fii și fiice de foști chiaburi, de foști moșieri, condamnați politic etc.

Cei din ultima categorie socială își vedeau cel mai adesea refuzate dosarele pe care trebuiau să le depună pentru înscrierea la examenul de admitere în facultate. De asemenea celor din categoria a treia li se refuza, uneori, chiar participarea la examenul de admitere la unele facultăți. Așa mi-a fost refuzată înscrierea, în anul 1960, la Universitatea din București, Facultatea de limbi clasice. La nedumerirea mea, persoana de la Cadre mi-a „aruncat” în față: „*Ce educație vei face elevilor tu, un fiu de popă?!*” Și cum la vremea aceea, majoritatea absolvenților de la Filologie ieșeau profesori de limba română sau de limbi străine... Acesta a fost motivul pentru care a trebuit să mă înscriu, în anul acela, la examenul de admitere de la Facultatea de Medicină umană. Cum experiența pe care am trăit-o eu cu acea ocazie este identică cu aceea a unui alt „*fiu de popă*”, îi las lui cuvântul. Mărturia a fost publicată la rubrica *Amintiri din epoca de aur* a lui Horia Tabacu din 12 aprilie 2013: „*Dădeam admiterea la Medicină în anul 1961. Îmi aduc aminte de parcă ar fi fost ieri. În primul rând trebuie precizat că 75% din locuri erau pentru tinerii cu origine sănătoasă, fii de muncitori. În aceeași sală, la biblioteca IMF Carol Davila se dădeau șapte examene. Trei la scris și șapte la oral. Comoroșan (Sorin) era secretarul comisiei. Eu, de exemplu, răspunsesem foarte bine la chimie. Îmi picase un subiect pe care îl știam și îl mai știu și acum: hidrocarburile cancerigene. Profesorul examinator, Mezincescu, era cam surd și nu auzea bine răspunsurile candidaților. Comoroșan i-a șoptit despre mine că sunt băiat de popă și acesta mi-a dat nota 5. Am picat. Am pierdut un an din viață...*”.

Cornel făcea parte din cea de a doua categorie socială: „fiu de funcționar”. *Marxistul*, tatăl său, nu ajunsese încă într-o funcție importantă în aparatul de Partid, care să permită accesul lui Cornel la o „*Bursă de Sfat Popular*”. Așa se explică, într-un fel, eșecul său la examenul de admitere la *Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică*, din anii 1960 și 1961: concurența extrem de mare pentru cele 25% din locurile disponibile muritorilor de rând. Și cum, la vremea aceea, numărul de locuri era foarte mic la I.A.T.C., procentul de 25% nu reprezenta mai mult de 4–5 locuri,

pentru care candidau 80–100 de tineri cu dosare diverse. Situația era similară, de altfel, și la Facultățile de Arte Plastice sau la Conservator, unde, ca și la Teatru, talentul ar fi trebuit să primeze. Talentul? Dar ce reprezenta acesta în balanță cu dosarul de cadre? Așa s-au văzut ajunși actori sau artiști plastici, medici sau profesori, ingineri sau magistrați mulți dintre cei intrați la Facultate în acea perioadă cu „*Bursă de Sfat Popular*”.

Și ca să scape de a fi încorporat în armată – se făceau doi ani – Cornel s-a înscris fictiv, în toamna anului 1960, la Școala Tehnică de Contabilitate Agricolă din București. În anul 1961, după al doilea eșec la Teatru și apoi la Filologie, la București, s-a dus să dea admiterea la Institutul Pedagogic din Constanța, unde fratele meu Valerică Udrescu fusese proaspăt numit asistent. Cornel a reușit să intre la Facultatea de Filologie, după care s-a transferat în același an la Pitești.

Pentru cei care nu au trăit în acele vremuri, este greu de imaginat iureșul timpului; mai mult chiar, cele câteva rânduri scrise aici ar putea părea un fel de delir. De fapt, situația a fost mult mai dramatică decât ceea ce încerc să schițez acum. „Stuful”, „Canalul”, colectivizarea forțată, apoi tunsul crestei de cocoș și rasul bărbilor, tăiatul fustelor strâmte și al pantalonilor strâmți, trimisul la „munca de jos” etc., pașapoartele, concursurile trucate pentru ocuparea posturilor, facultatea muncitorească, „urmăririle”, delatațiunea, șantajul și multe alte „manevre” de care fiecare din generația noastră s-a lovit într-un moment sau altul; unii le-au uitat, alții nu. Fiecare are libertatea să facă ce vrea cu amintirile sale: chiar să le uite, din tot soiul de motive.

Dar câte ar mai fi de amintit... O întâmplare revelatoare pentru ambianța acelor ani.

Era la sfârșitul verii anului 1956; mă aflam la bunica și la mătușa mea, tanti Jenica, la Mozăceni, unde îmi petreceam de obicei vacanțele de vară. Plecasem de acasă spre stația autobuzului RATA, care trebuia să mă ducă la Pitești. Era ora 2 noaptea; cum autobuzul nu avea orar precis... În drum spre stație, l-am întâlnit pe nea Simion *Co-Cai*, care a ținut să mă „petreacă”. Abia mai putea să meargă sărmanul. Mă așteptase așezat pe „patul” – banca – din fața curții: știa că venise vremea să mă întorc acasă, la Pitești. Nu mai rămăsese din el decât umbra gospodarului care avusese cai și căruță înainte de a fi fost „convins” să se înscrie în Gospodăria Agricolă Colectivă (GAC) din sat. A ținut să-mi povestească mie, un copil de 14 ani, calvarul pe care-l îndurase: cum Ciobanu, primarul satului, și securiștii îi smulseseră barba și

mustățile, cum îl bătuseră și îl amenințaseră cu deportarea în URSS, cât pătimise în închisoare înainte de a semna, într-un sfârșit, înscrierea sa în „colectivă”. A încheiat istoria rugându-mă să nu uit niciodată ce mi-a povestit și m-a mai rugat ca, atunci când se vor schimba vremurile – căci în mintea lui oroarea pe care o trăiam trebuia să se termine odată și odată – să nu-l uit și să „*mârlesc un securist și în numele lui*”. A fost ca un testament oral pe care a vrut să mi-l transmită mie, un adolescent de 14 ani, căci, la puțin timp după aceea s-a prăpădit.

Chiar și numai viața de student din această perioadă neagră ar merita o carte: traiul de toate zilele, teroarea în care erai obligat să respiri, delațiunea la tot pasul pentru te miri ce, arbitrarul dus la extrem, privațiunile de tot felul. Din ce în ce mai puțini sunt încă în viață cei care au trăit acele vremuri: fratele meu cel mare a murit, cel mijlociu are peste 70 de ani. Odată cu ei, pleacă o generație marcată de teroarea comunistă și securistă. E drept, toate acestea sunt nimicuri pe lângă ceea ce au pățimit adevărații martiri ai neamului, morți în munți sau în deltă, chinuiți în închisorile și lagărele comuniste, dispăruți fără urmă în coloniile de muncă. Săracul Paul Goma! Încearcă să „deștepte” conștiințe, să spună adevărul, ce-a trăit, prin ce a trecut, care i-au fost lupta și crezul, ce-a pățimit generația lui, care este și a mea, cum au supraviețuit unii făcând compromisuri lașe, abjecte și cum continuă și astăzi, sub alte forme, să-și găsească un loc calduț prin compromisuri și alte minciuni „la comandă”. S-a luptat și se luptă cu morile de vânt! Te citesc, domnule Paul Goma, și am impresia că tot ce scrii vine de la mine și de la alții ca mine, care au trăit aceleași timpuri. Numai că noi n-avem talentul și, poate, nici curajul de a le așterne pe hârtie.